

Экологиялық салықтар шоты

Жарияланған күні: 30.09.2026
Келесі жарияланым күні: 30.09.2027

- 1. Түйінді тұстар
- 2. Структура экологических налогов
- 3. Доля экологических налогов
- 4. Глоссарий
- 5. Әдіснамалық түсіндірмелер
- 6. Қатысты жарияланымдарға сілтемелер
- 7. Пайдалы сілтемелер

1. Түйінді тұстар

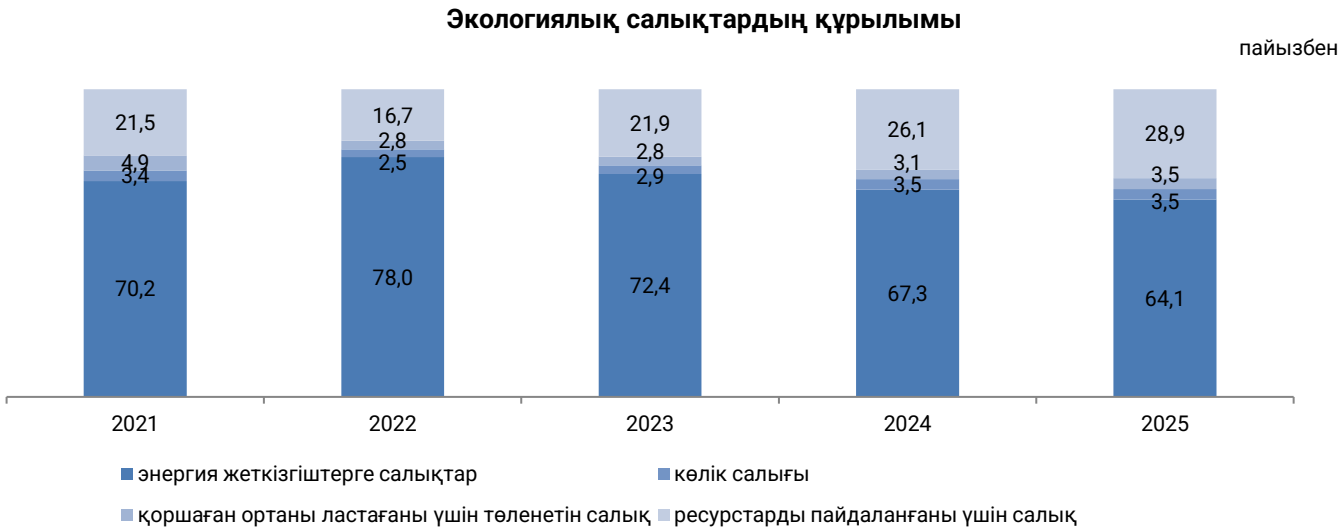
4 200,4 млрд. теңге	2,6%	64,1 %
2024 жылғы экологиялық салықтардың жалпы сомасы	Экологиялық салықтардың Қазақстан Республикасы ЖІӨ-дегі үлесі	Экологиялық салықтар құрылымындағы энергия тасымалдаушыларға салынатын салықтардың үлесі

Экологиялық салықтар шоты (бұдан әрі – ЭСШ) Қазақстан Республикасы аумағында табиғи ресурстарды пайдалану мен қоршаған ортаны ластаудан түсетін салықтық түсімдер туралы ақпаратты жүйелейтін табиғи-экономикалық есепке алудың маңызды құралы болып табылады. ЭСШ деректері экономиканың әртүрлі салаларының экологиялық төлемдер арқылы мемлекеттік бюджетке қосатын үлесін бағалауға, сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау саласындағы салық саясатының тиімділігін талдауға мүмкіндік береді. Бұл ақпарат табиғатты қорғау қызметін экономикалық ынталандыру шараларын әзірлеу және экологиялық салық салу тетіктерін жетілдіру үшін пайдаланылуы мүмкін.

2025 жылы экологиялық салықтардың жалпы сомасы 4200,4 млрд теңгені құрады, бұл елдің жалпы ішкі өнімінің 2,6%-ына тең. Экологиялық салықтардың құрылымында ең үлкен үлесті энергия жеткізгіштерге салықтар – 2692,9 млрд теңге немесе жалпы соманың 64,1%-ы. Одан кейін табиғи ресурстарды пайдаланғаны үшін салынатын салықтар – 1213,1 млрд теңге (28,9%) және көлік салығы – 146,2 млрд теңге (3,5%) орналасқан. 2025 жылы қоршаған ортаны ластағаны үшін салынатын салықтардың үлесі экологиялық салықтардың жалпы көлеміндегі 148,2 млрд теңгені немесе 3,5%-ды құрады.

2. Экологиялық салықтардың құрылымы

Экологиялық салықтың түрі	Түсімдер, мың. теңге	Экологиялық салықтардың ЖІӨ-гі үлесі, пайыз
Энергия жеткізгіштерге салықтар	2 692 918 043,6	1,6
Көлік салығы	146 179 062,4	0,1
Қоршаған ортаны ластағаны үшін төленетін салық	148 253 623,4	0,1
Ресурстарды пайдаланғаны үшін салық	1 213 073 801,2	0,8
Экологиялық салықтардың барлығы	4 200 424 530,6	2,6

ЭСШ экономикалық қызмет түрлері бойынша экономикасының салалары арасында экологиялық салық түсімдерінің бөлінуі туралы толық ақпарат береді, бұл әртүрлі секторлардың қоршаған ортаға түсіретін экологиялық жүктемесін бағалауға мүмкіндік береді.

2025 жылғы деректер бойынша экологиялық салықтардың ең үлкен көлемі тау-кен өндіру өнеркәсібіне және карьерлерді игеруге тиесілі – 2 861,8 млрд теңге немесе жалпы экологиялық салықтардың 68,1%-ы. Екінші орында өңдеу өнеркәсібі – 985,2 млрд теңге (23,5%). Сондай-ақ елеулі үлесті: кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет – 104,5 млрд теңге (2,5%); көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу – 37,3 млрд теңге (0,9%) құрайды. Ал көлік және қоймалау саласының үлесі жалпы экологиялық салықтардың 0,6%-ын, немесе 24,8 млрд теңгені құрады.

3. Экологиялық салықтардың үлесі

2025 жылғы экономикалық қызмет түрлері бойынша экологиялық салықтардың үлесі

Динамикалық кестелер

[Экологиялық салықтар шоты](#)

[Экономикалық қызмет түрлері бойынша экологиялық салықтар шоты](#)

Электрондық кестелер

[2025 жылғы экологиялық салықтар шоты](#)

4. Глоссарий

Энергия жеткізгіштерге салынатын салықтар – көлік құралдарында (бензин, дизель отыны), сондай-ақ стационарлық объектілерде (көмірсутек шикізаты, оны қайта өңдеу өнімдері, электр энергиясы) пайдаланылатын энергетикалық өнімдерден алынатын салықтық түсімдер. Сондай-ақ бұл санатқа биоотынға және жаңартылатын энергия көздерінен алынатын энергияның басқа да түрлеріне салынатын салықтар кіреді.

Көлік салығы – экологиялық салықтардың жалпы анықтамасына сәйкес келетін көлік құралдарын өндіруге, сатуға, иеленуге және пайдалануға, сондай-ақ көлік қызметтеріне байланысты алынатын салықтық түсімдер.

Қоршаған ортаны ластағаны үшін салынатын салықтар – стационарлық көздерден атмосфералық ауаға ластаушы заттардың шығарындыларына, су объектілеріне ластаушы заттардың төгінділеріне, қалдықтарды сақтау мен көмуге (қалдықтарды орналастыруға) салынатын салықтық түсімдер. Көміртегі шығарындыларына салынатын салықтар бұл санатқа кірмейді және энергия тасымалдаушыларға салынатын салықтардың құрамында есепке алынады.

Табиғи ресурстарды пайдаланғаны үшін салынатын салықтар – су алуға, пайдалы қазбаларды және басқа да табиғи ресурстарды (мысалы, құм мен қиыршық тасты) өндіруге салынатын салықтар. Экологиялық салықтардың жалпы қамту аясына сәйкес жерді немесе табиғи ресурстарды пайдаланғаны үшін мемлекетке төленетін төлемдер рента ретінде қарастырылады және табиғи ресурстарға салынатын салықтардың құрамына енгізілмейді.

5. Әдіснамалық түсіндірмелер

Экологиялық салық – қоршаған ортаға дәлелденген нақты теріс әсер ететін құбылысты сипаттайтын көрсеткіш (табиғи немесе оған баламалы өлшем бірліктерімен өлшенетін) негізінде есептелетін салық. Экологиялық салықтар төрт негізгі санатқа бөлінеді: энергия тасымалдаушыларға салынатын салықтар; көлік салығы; қоршаған ортаны ластағаны үшін салынатын салықтар; табиғи ресурстарды пайдаланғаны үшін салынатын салықтар. Экологиялық салықтарды экономикалық қызмет түрлері бойынша бөлу ұлттық экономиканың құрылымын және экономиканың әртүрлі салаларының қоршаған ортаға әсер ету деңгейін көрсетеді.

Экологиялық салықтар шоты бойынша деректер Табиғи-экономикалық есепке алу жүйесінің (ТЭЖ 2012) халықаралық стандарттарына сәйкес жыл сайын жарияланады.

6. Катысты жарияланымдарға сілтемелер

[Қазақстан Республикасы табиғи-экономикалық есепке алу жүйесінің шоттары \(2024ж.\)](#)

7. Пайдалы сілтемелер

[Ақпараттық-талдамалық жүйесі «Талдау»](#)

8. Методологические пояснения

[«2012 жылғы Табиғи-экономикалық есепке алу жүйесі» әдістемесі](#)

Шығаруға жауапты: Ұлттық шоттар департаменті	Департамент директоры: Белоносова Н.Е. Тел. +7 7172 74 97 17	Орындаушы: Ахмадиева А.Е. Тел. +7 7172 74 95 14 E-mail: a.akhmadieva@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер Үйі, 4-кіреберіс
---	---	---	---

© Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы